

Fagersta kommun
737 80 Fagersta

Fagersta kommun – förfrågan om konsulttjänster

Konkurrensverkets beslut

Fagersta kommun har brutit mot 15 kap. 3 a och 4 §§ lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) genom att dela upp köp av konsulttjänster från Alnitec AB i syfte att kringgå annonseringsskyldigheten i LOU.

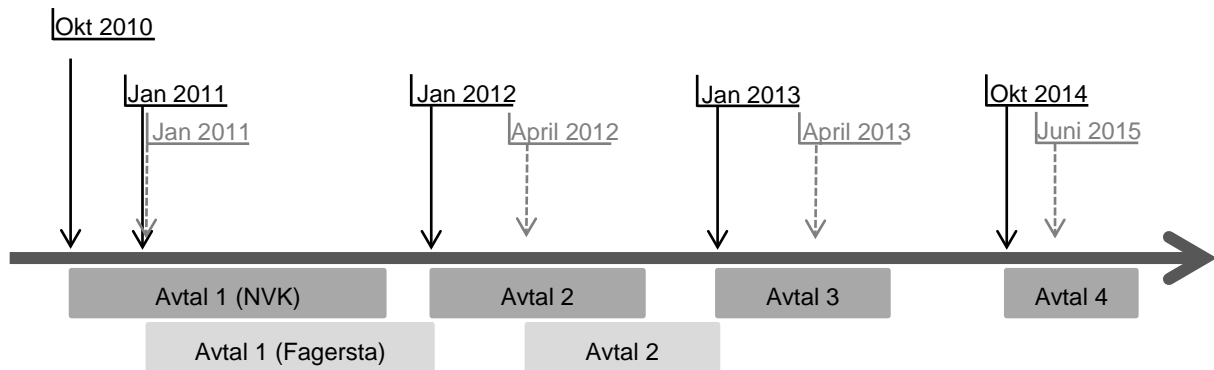
Ärendet

Ärendet inleddes efter att ni kommit in med en förfrågan om att vi ska granska era inköp av konsulttjänster av Alnitec AB. Det har även uppmärksammats att Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund (NVK) har köpt konsulttjänster av samma bolag. NVK är ett kommunalförbund där ni och Norbergs kommun är medlemmar.

Ni har berättat att NVKs tidigare förbundschef sade upp sig 2010 och tog ut sin pension. I samband med detta erbjöd förbundschefen er samt NVK samarbete i annan form. Detta resulterade i en anställning på halvtid. Halvtiden har senare utökats till 100 procent. Parallellt med anställningen tecknade både ni och NVK flera avtal med förbundschefens bolag Alnitec avseende köp av konsulttjänster. Dessa tjänster motsvarade i praktiken förbundschefens ordinarie arbetsuppgifter.

Under perioden 2011 till 2012 har ni tecknat två avtal med bolaget. Avtalen är utformade så att de ska upphöra att gälla då den vid varje tidpunkt gällande gränsen för direktupphandling uppnåts. Era avtal har dessutom ingåtts i anslutning till NVKs första och andra avtal, efter att respektive avtals ekonomiska tak uppnåts i förtid. Det framgår inte av utredningen hur behovet har tillgodosetts efter det att beloppsgränsen har uppnåts eller för tiden mellan de två avtalen. Er sammanlagda kostnad för köp av konsulttjänster har varit cirka 700 000 kronor. Inget av de slutna avtalen har konkurrensutsatts enligt LOU.

Tidslinje över tecknade avtal

De streckade pilarna markerar tidpunkterna då avtalen mellan NVK och Alnitech upphör i förtid.

Ni har fått tillfälle att yttra er över vårt utkast till beslut och har inte haft några invändningar mot vår bedömning.

Skäl för beslutet

Vi bedriver tillsyn över upphandlingslagstiftningen i syfte att öka regel- efterlevnaden och att bidra till en effektiv offentlig upphandling. Tillsynen bedrivs bland annat genom tillsynsbeslut eller ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 17 kap. 1 § LOU.

I detta fall är ansökan om upphandlingsskadeavgift inte ett alternativ då fristen för en sådan ansökan löpt ut.

Rättsläget

Syftet med upphandlingsreglerna är bland annat att upphandlande myndigheter ska använda offentliga medel för köp av varor och tjänster på bästa sätt, genom att uppsöka och dra nytta av konkurrensen på aktuell marknad. Samtidigt syftar regelverket till att ge leverantörerna möjlighet att tävla på lika villkor i varje upphandling.

Alla offentliga upphandlingar ska genomföras på ett öppet och transparent sätt. Leverantörerna ska behandlas lika och principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet ska följas. Detta framgår av 1 kap. 9 § LOU.

Huvudregeln i LOU är att alla upphandlingar ska annonseras. Detta framgår av 15 kap. 4 § LOU.

Upphandlingar med ett värde som understiger en viss procent av det tröskelvärde som är aktuellt (den så kallade direktupphandlingsgränsen) behöver dock inte annonseras. Detta framgår av 15 kap. 3 § LOU. Under 2010 och 2011 var gränsen

satt till cirka 287 000 kronor för att sedan år 2012 och 2013 sättas till cirka 284 000 kronor.

I 15 kap. 3 a § LOU anges även att värdet av ett kontrakt ska uppskattas till det totala belopp som ska beaktas enligt kontraktet. En upphandling får inte delas upp för att kringgå bestämmelserna i LOU. Det är alltså inte tillåtet att upphandla flera på varandra följande avtal för kortare perioder som understiger direktupphandlingsgränsen istället för ett flerårigt avtal om det sker i syfte att kringgå annonseringsreglerna. Den upphandlande myndigheten måste därför även ta hänsyn till kommande behov i sin bedömning. Att dela upp kontrakt kan däremot vara tillåtet om det finns objektivt godtagbara skäl för uppdelningen.

Konkurrensverkets bedömning

Ni har brutit mot 15 kap. 3 a § LOU genom att dela upp era köp av konsulttjänster från Alnitech. Eftersom köpen sammanlagt överstiger direktupphandlingsgränsen borde de ha konkurrenssatts enligt 15 kap. 4 § LOU. Det har inte framkommit att något undantag från annonseringsskyldighet är tillämpligt. Köpen utgör därför otillåtna direktupphandlingar.

Ni har tecknat två avtal med Alnitech som avser samma typ av konsulttjänster och gäller under efterföljande räkenskapsår. Båda avtalen har begränsats i sin omfattning till ett belopp som motsvarar gränsen för direktupphandling. I avtalen beskrevs konsulttjänsterna som förbundsledning och kvalificerade konsulttjänster inom fastighetsförvaltning och traditionell kommunalteknik. Samtliga fakturor har dock varit ospecificerade. Tjänsterna är typiskt sett sådana som det finns ett ständigt behov av inom förvaltningen. Det har under vår utredning inte kommit fram någon objektivt godtagbar förklaring till att ni tecknat flera kortare avtal istället för ett flerårigt avtal.

Sammanlagt har ni och NVK tecknat sex avtal med Alnitech. Samtliga avtal har avsett tjänster motsvarande ordinarie arbetsuppgifter för förbundschefen i NVK. Detta har varit fallet oavsett om köpen har gjorts av er eller NVK. Det har alltså i praktiken varit fråga om köp av samma tjänster även om vissa av avtalen tecknats av er och andra av NVK. Avtalen har dessutom ingåtts på ett sådant sätt att Alnitech bara kommit att byta avtalspart när direktupphandlingsgränsen uppnåtts utan att de tjänster som utförts för den skull förändrats.

Vi bedömer därför att det är fråga om ett köp som delats upp i flera mindre upphandlingar i syfte att komma under direktupphandlingsgränsen och därmed även kringgå annonseringsskyldigheten i LOU.

Slutsats

Vi anser att ni brutit mot 15 kap. 3 a och 4 §§ LOU genom att inte annonsera era köp av konsulttjänster från Alnitech. Ni har tillsammans med NVK delat upp era köp från Alnitech i syfte att kringgå LOU.

BESLUT

2016-12-15 Dnr 431/2015 4 (4)

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit Patrik Määttä.

Dan Sjöblom

Patrik Määttä

HUR MAN ÖVERKLAGAR, bilaga 1

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats